

O DOLGOTRAJNI OSKRBI V SLOVENIJI V OKVIRU PROJEKTA AHA.SI

Dolgotrajna oskrba kot nova sestavina socialne varnosti

Dolgotrajna oskrba je novo in pri nas v praksi še slabo razvito področje socialne varnosti, ki s staranjem prebivalstva vse bolj stopa v ospredje. Gre za dejavnosti pomoči osebam, ki zaradi delne ali popolne izgube telesnih, psihičnih in intelektualnih sposobnosti nujno potrebujejo pomoč druge osebe pri opravljanju temeljnih dnevnih in podpornih življenjskih aktivnosti. Še nedaleč nazaj so te potrebe bile problem posameznika oziroma njegove družine, skladno z družbenimi spremembami pa postaja vse bolj sestavina socialne varnosti, kar še zlasti velja za gospodarsko razvitejše države sveta. Zaradi staranja prebivalstva in s tem povezanega porasta števila ljudi, ki potrebujejo pomoč druge osebe in zaradi nekaterih drugih družbenih sprememb dobiva področje dolgotrajne oskrbe v družbi vse vidnejšo vlogo, a odpira tudi nova vprašanja. Ob tem se v gospodarsko razvitem svetu iščejo odgovori predvsem na dve vprašanji, in sicer:

- kako organizirati dejavnost dolgotrajne oskrbe in zagotoviti čim boljšo dostopnost njenih storitev, tistim, ki jo potrebujejo;
- kako financirati dejavnost dolgotrajne oskrbe, da bo ta vzdržna in dostopna tistim, ki potrebujejo pomoč druge osebe, s katerimi viri in kakšna je pri njenem izvajanju vloga in delež države, lokalnih skupnosti, družine in posameznika.

Na konferenci o oskrbi starejših v Sloveniji in praksah iz tujine

Na konferenci, ki je bila 17. in 18. junija v Austria Trend Hotelu v Ljubljani so strokovnjaki iz tujine (dr. Kai Leichsehnering, Evropski center za politiko socialnega varstva in raziskave in Alexander Miklautz, Zvezno ministrstvo za delo, socialne zadeve in varstvo potrošnikov, Avstrija) pripravili kratek prikaz sistema v Avstriji ter predstavili novosti, ki so jih uvedli v zadnjih letih v skrbi za starejše in pomoči potrebne, kot npr. plačana odsotnost družinskega člana za nego, kratkotrajna dovoljenja za priseljence, ki izvajajo nego na domu in podobno. Predstavljen bo tudi proces deinstitucionalizacije in nadzor, ki se izvaja v zvezi s formalno in neformalno oskrbo na domu ter številne nove rešitve in dobre prakse na področju skrbi za starejše.

Delovna skupina za dolgotrajno oskrbo je v okviru projekta AHA.SI na terenu izvedla evalvacijo zagotavljanja oskrbe za starejše v Sloveniji. Pri izboru nekaterih dobrih praks, ki smo jih ocenili smo

ugotovili da obstajajo v posameznih okoljih različni pogoji za urejanje te problematike, zato bi bilo nesmiselno »predpisati tog« in povsem enak model povsod po Sloveniji. Pokazalo a se je, da je smiselno začeti organizacijo skrbi za starejše tam, kjer je že vzpostavljen nek sistem oz. pripravljenost za izvajanje dejavnosti, jo postopoma razvijati in širiti na potrebe ljudi in možnosti izvajalcev. Izbranih je bilo pet dobrih praks, v okviru katerih smo intervjuvali izvajalce skrbi za starejše in nosilce koordinacije. Izhodišče naše analize je bilo namreč tudi, da se kot nosilec koordinacije različnih oblik oskrbe starejših lahko pojavlja pri različnih nosilcih: v okviru občinske uprave (občina Kanal ob Soči), doma starejših občanov (Dom ob Savinji Celje), centra za pomoč na domu (Center za pomoč na domu Maribor) centra za socialno delo (Center za pomoč na domu, Mali Princ – Koper) in zdravstvenega doma – patronažne službe (Zavod za patronažo in dolgotrajno oskrbo, Hriberšek Danica). Na konferenci so bile predstavljene prednosti in slabosti izbranih modelov ter priložnosti, ki jih vidijo posamezni izvajalci in koordinatorji. Na podlagi skupne analize vseh petih izbranih modelov smo skupaj s prisotnimi na konferenci predlagali primerne rešitve za Slovenijo in oblikovali model, ki bi bil sprejemljiv za Slovenijo.

Kako organizirati dejavnost v Sloveniji?

Da bomo pripravili učinkovit, kakovosten in tudi finančno vzdržen sistem dolgotrajne oskrbe, je treba doseči družbeni konsenz na širši ravni, in sicer s sprejetjem zakona o dolgotrajni oskrbi in z ustreznimi sistemskimi rešitvami na področju urejanja organizirane oskrbe starejših. Opredeliti je treba vlogo in odgovornost lokalne skupnosti pri zagotavljanju dolgotrajne oskrbe ter opredeliti vlogo in naloge koordinatorja. Na ravni izvajalcev (socialne in zdravstvene službe ter drugi izvajalci v javnem in zasebnem sektorju in civilni družbi) je nujno, da se zagotovi medsebojno sodelovanje in povezovanje s ciljem izboljšanja komunikacije, medsebojnega spoštovanja, boljše organiziranosti in večje kakovosti storitev. V samem sistemu pa je treba zagotoviti podporo tudi neformalnim oskrbovalcem, in sicer v obliki izobraževanj, svetovanj, pomoči ob odsotnosti neformalnega oskrbovalca in drugo.